

Antoni Serra

Ja em perdonaran, però, en aquest moment precís –tan precís com la imprecisió del temps inventat per l'home/dràcula– en què els meus records com a crític cinematogràfic s'emboïren, se m'hi ha interferit de sobte un element negatiu: la mort.

Vull dir que, ja fa més d'una mesada, em va arribar la notícia de la mort de l'actor Antoni Ramis, conegut en la fàbrica de les il·lusions per Antón Simar.

Els diaris d'aquesta terra, que s'emocionen amb mortes aristocràtiques i amb d'altres que van camí de la santetat o, si més no, de la beatitud (no cal dir que amb molta més sordina), li dedicaren només unes quantes línies. Qui era Antón Simar? Què havia representat en el món arbitrari, però al mateix temps profundament màgic, del teatre i de la cinematografia? Qui coneix avui Simar? Al marge del meu bon amic Eduardo Jordá –escriptor procedent de terres incògnites o potser resident–, que sí que sap qui és, em fa l'efecte que Antón Simar avui dia és un nom lamentablement desconegut i sense ressò.

I explicaré per què he escrit *lamentablement...*

Antón Simar no va ser un gran actor, això és cert; no va passar d'interpretar papers secundaris. Antón Simar no va intervenir en cap pel·lícula d'especial anomenada (almanco, jo no me'n record), ni tampoc el trobarem encapçalant el repartiment d'obres dramàtiques; a tot estirar, a mitjans anys seixanta, va figurar com a «home dins un sac» en una reposició de Valle-Inclán a Madrid. Perquè Simar, com a actor (però també com a persona, com a home d'ambigüitats manifestes i confessades), va tenir una vida difícil, una vida grisa, gairebé una vida anònima. Això no obstant, era un d'aquests personatges que, en aquelles èpoques en què el consum i la competitivitat no ho eren tot i el

light «in saecula saeculorum» no era sinònim de modernor, feien més passada la sempre injustificada prepotència de qui creu que ha triomfat perquè l'estaltonaven i en vivien amb tot l'enginy que la necessitat atia. Era un personatge irrepetible i divinalment estrambòtic.

Així és que un bon dia, quan va començar l'envitricollada tasca de comentarista cinematogràfic, Antoni Ramis va posar en circulació el pseudònim d'Antón Simar. Potser pensava que criticant, criticant, li podia sobrevenir un denou; o potser trobava el seu nom massa comú. No ho sé, però així signava les entrevistes

tes a actrius, actors i directors. També publicava notes de rodatge de pel·lícules i, fins i tot, quan se n'hagué anat a Madrid (després de comprovar que econòmicament no podia viure a Mallorca, cansat de patir fam i set d'injusta justícia social), va crear una mena d'estranya i no sé si diabòlicament virginal revista cinematogràfica de qualitat més que dubtosa, la qual, segons vaig sentir a dir, li servia per sobreviure pegant estocades als amics que s'hi acostaven.

Jo vaig conèixer Antoni Ramis a finals dels cinquanta o molt als començaments dels seixanta, just en el moment en què naixia Antón Simar, o sia, el seu heterònim no precisament pessoenc. Col·laborava al diari on jo feia crítica cinematogràfica (també havia de passar a màquina –una vellíssima Underwood de quan Scott Fitzgerald va escriure *El gran magnat*– les notícies que ens arribaven per aquell disforjo *bell*, un invent teutó), que no era altre que *La Última Hora* de format gran, amb pàgines que semblaven llençols. Simar en va deixar moltes de pàgines escrites, en el diari que dirigia aleshores Josep Tous i Lladó, i hi va protagonitzar moltes anècdotes. D'aquells temps (eren tenebrosos i franquistes, però de vegades també eren divertits i apassionants) i d'aquell singular personatge, en vaig escriure una narració, publicada en aquesta mateixa revista: *El cronista cinematogràfic (o l'home dins el sac)*. Va ser el meu homenatge a Antoni/Antón Ramis/Simar. Aleshores era viu, i vivia retirat –anònimament retirat– a la ciutat que l'havia vist néixer, Inca.

I permetin-me que acabi aquest record amb una cita de Welles a *This is Orson Welles*: «Tots som actors en el món.../... des del meu punt de vista l'actor és membre d'un tercer sexe. No, en absolut, no faig broma, crec que hi ha homes, dones i actors». Està prou clar?

Hi ha dones, homes, actors i n'Antón Simar.

«...så kun Gud og jeg kan se, at du er helt alene», va escriure Ditlevsen abans de suïcidar-se. I jo també... ❖